

GUIDE

10 gode råd til kommuner, som uddeler § 18-midler

Udskrevet: 2023

CFSA
CENTER FOR FRIVILLIGT
SOCIALT ARBEJDE

Indhold

10 gode råd til kommuner, som uddeler § 18-midler	3

10 gode råd til kommuner, som uddeler § 18-midler

Få inspiration og råd, når du som kommunalt ansat frivilligkonsulent, leder eller medarbejder har ansvar for kommunens uddelingen af § 18-midler til frivillige sociale foreninger og initiativer. I denne guide får du 10 gode råd til dit arbejde med at uddele kommunale §18-midler til frivillige sociale foreninger og initiativer.

Guiden er udarbejdet på baggrund af de erfaringer, som medlemmer af CFSA's netværk for kommunalt ansatte frivilligkonsulenter, har med at håndtere og uddele § 18-midler.

Hvad er § 18 midler?

§ 18-midler er penge, som kommunerne uddeler til lokale foreninger og frivillige organisationer.

Kommunerne er ifølge [Servicelovens § 18](#) forpligtet til at afsætte et årligt beløb til støtte af det frivillige sociale arbejde. Som kompensation herfor modtager kommunerne midler fra staten via bloktilskuddet.

Du kan læse mere om Serviceloven § 18 i loven og i [Vejledning om det frivillige område efter serviceloven](#) (VEJ nr 10266 af 19/12/2017). Vejledningen giver svar på en lang række spørgsmål om begreber, formål, målgrupper, uddeling og afgrænsning af §18-midlerne.

1. Sæt jer ind i lovgivning og vejledning

§ 18 i Serviceloven giver udstrakt mulighed for kommunal selvbestemmelse. Kommunerne kan som udgangspunkt selv bestemme, hvordan midlerne skal deles ud, hvem der kan modtage dem, og hvad der prioriteres i ansøgningerne.

Det betyder, at der er stor forskel på, hvordan kommunerne håndterer § 18-midlerne, størrelsen på uddelte beløb, ansøgningsfrister og -skemaer, krav til regnskab og evaluering, kriterier og vurdering af ansøgninger.

Enkelte forhold ligger dog helt fast i loven:

- Kommunerne **skal** samarbejde med det frivillige sociale arbejde og uddele økonomiske støtte
- Det er kommunalbestyrelsen, som fastlægger rammerne for samarbejdet og har ansvar for at beslutte, hvordan midlerne skal fordeles.

[Læs mere om § 18 i vejledningen til loven](#)

NB! Den centrale § 18-redegørelse er afskaffet med vedtagelse af [L53 2016-17 lov om ændring af lov om social service \(forsikring af frivillige mv.\)](#). Loven trådte i kraft den 1. juli 2017. Der er derfor

heller ikke længere et krav om, at kommunerne skal indrapportere forbrugte §18-midler til Socialministeriet.

2. Skab klarhed om frister

Selvom kommuner har forskellige tilgange og praksis på området, er det vigtigt, at I er tydelige om, hvordan praksis er hos jer.

Sørg for at være helt tydelige om ansøgningsfrister, hvordan man skal søge og kommunens kriterier for at uddele §18-midler.

Sørg også for, at modtagerne kan finde information om § 18-midlerne på kommunens hjemmeside og brug evt. de sociale medier til at fortælle om frister og ansøgningsrunder.

3. Udpeg en fast kontaktperson i kommunen

Udpeg en fast kontaktperson i kommunen, som kan stå for at råde og vejlede frivillige og foreninger, når de skal søge § 18-midler.

Mange frivillige har kun lidt eller ingen erfaring med at søge puljer og midler. Derfor er det vigtigt, at I kan hjælpe dem på vej. Det skal være tydeligt, hvor man som ansøger kan henvende sig. Skriv kommunens kontakt-oplysninger, mail- og telefonnummer på al jeres informationsmateriale om § 18-midlerne.

I flere kommuner er det et lokalt frivilligcenter, som rådgiver om § 18-midler og ansøgningsrunder. Det er dog vores erfaring, at det kan være svært helt at undvære en person i forvaltningen, som har et nøje kendskab til tildelingsprocessen.

Overvej om kommunens kontaktperson også skal rådgive foreningerne om andre muligheder for at søge økonomisk støtte - fx fra Lokaludvalget, andre offentlige puljer, private fonde eller i det lokale erhvervsliv.

4. Rådgiv om prioriterede temaer og målgrupper

Hvis kommunalbestyrelsen (eller et relevant udvalg) beslutter, at § 18-midlerne skal prioritere et særligt emne eller sætte fokus på en særlig målgruppe, skal I selvfølgelig kommunikere dette til foreningerne.

Foreningerne kan også have brug for hjælp til, hvordan netop deres formål kan vinkles i forhold til kommunens prioriteringer. Tilbyd derfor at holde et dialogmøde med de frivillige foreninger, hvor I drøfter, hvordan de kan tænke deres arbejde og aktiviteter ind i forhold til et politisk prioriteret tema eller målgruppe.

De fleste foreninger har brug for midler til drift af deres aktiviteter, og de tænker ikke nødvendigvis i innovation og idéudvikling. Det kræver tid og måske også støtte fra eksempelvis kommunen.

Overvej eventuelt om det er nødvendigt at tematisere hele §18-puljen. Det kan være hensigtsmæssigt at have midler til at støtte foreninger, der ikke arbejder inden for et fastlagt tema eller i forhold til en bestemt målgruppe.

5. Gør ikke forskel på foreninger

Gør ikke forskel på foreninger, der umiddelbart arbejder med samme formål og aktiviteter.

Det betyder ikke, at I skal uddele de samme beløb til alle. Det betyder derimod, at I skal behandle alle foreninger fair.

Undgå at prioritere foreninger, I kender, eller som I i forvejen har et samarbejde med om aktiviteter. Det kan være en udfordring, hvis politikere i det udvalg, som deler midlerne ud, har særlige interesser eller mærkesager.

Hvis I beslutter, at en særlig type foreninger ikke kan søge og få andel i § 18-midlerne, så vær tydelige om det i jeres informations- og ansøgningsmateriale. Hav argumenterne i orden og henvis evt. til andre støttemuligheder.

6. Vær forsigtig med begrænsninger

Overvej det grundigt hvis I vælger, at der skal være særlige begrænsninger for, til hvad og hvordan foreningerne må bruge de midler, som de modtager fra jer.

Der kan være mange gode grunde til, at I ikke vil støtte fx transport og forplejning, men nogle gange kan det være det eneste, der er brug for, når man driver et frivilligt initiativ eller en foreningsaktivitet. Det, at frivillige kan få dækket transport til aktiviteter, eller at der er en smule forplejning i forbindelse med en aktivitet, er en måde, I kan anerkende og påskønne frivilliges indsats. Andre gange kan det være helt fair, at en forening selv må finansiere fx forplejning i forbindelse med en udflugt eller lignende.

Sørg for at I altid har gode og velovervejede argumenter for, hvad I støtter og hvad I ikke støtter. Beskriv klart og tydeligt, hvad foreningerne kan søge støtte til, og hvad de ikke kan søge støtte til.

7. Inddrag foreningerne i arbejdet med at uddele §18-midlerne

Serviceovens § 18 fastslår, at det er kommunalbestyrelsen, som uddeler § 18-midlerne. Der er dog intet i vejen for, at frivillige og foreninger bidrager til arbejdet.

Nogle steder har foreningerne en rådgivende stemme i forhold til fordelinger. Andre steder er det et frivilligråd eller lignende, som udarbejder indstillinger, som kommunalbestyrelsen (eller relevant politisk udvalg) herefter godkender.

At inddrage frivillige og foreningslivet i uddelingen af §18-midlerne kan være med til at skabe ejerskab og engagement i samarbejdet. Samtidigt oplever foreningerne ofte, at fordelingen er mere fair, når der har været gode drøftelser af prioritering af midlerne.

Flere steder er der gode erfaringer med, at et frivilligråd er med til at udarbejde retningslinjer og kriterier for puljen eller er med til at indstille initiativer til at modtage midler.

På folkeoplysningsområdet er der gode erfaringer med at inddrage idræts- og fritidsforeninger i fordelingen af folkeoplysningsmidler. Flere kommuner gør det allerede med stor succes.

I Syddjurs Kommune har frivilligrådet sammen med et frivillignetværk i flere år stået for indstillingerne til fordelingen af § 18-midlerne. Erfaringerne er positive og har skabt engagement og ejerskab til samarbejdet mellem kommunen og de frivillige sociale foreninger.

8. Når I får for mange ansøgninger

I nogle kommuner er det en udfordring, at foreningerne samlet søger om støtte for beløb, som overstiger puljens størrelse. Det kan skyldes et højt antal ansøgere, eller at der søges om meget store beløb.

Hvis I ofte modtager ansøgninger med store og måske ind i mellem urealistiske høje beløb, så overvej at drøfte problemet med det lokale frivilligråd eller med foreningerne.

Giv foreningerne mulighed for at få indblik i jeres arbejde med at tildele bevillinger til de lokale foreninger. Det kan medvirke til at øge bevidstheden om, at hele foreningslivet skal tilgodeses med § 18-midler og føre til, at de enkelte foreninger fremover søger om mere realistiske beløb.

Når en kommune modtager mange ansøgninger, er det grundlæggende en succeshistorie. Det er et udtryk for, at der er et stort frivilligt engagement og et rigt foreningsliv i jeres kommune og dermed også mange tilbud til kommunens borgere. De mange ansøgninger, projekter og aktiviteter kan også være en god grund til at bede kommunalpolitikere om at se på mulighederne for at øge de midler, kommunen afsætter til §18-uddeling.

Husk også at rådgive foreningerne om, hvordan de kan søge andre typer af støtte. Måske kan kommunen eller andre kommunale institutioner tilbyde lokaler til en forening, der søger midler til at få dækket husleje – eller måske kan I eller Frivilligcenteret hjælpe med mødelokaler, kontorartikler og print.

Det kan også være, at I kan rådgive foreningerne om, hvor og hvordan de kan søge støtte andre steder. Oplys fx foreningerne, om andre – fx et lokaludvalg - har tilskuds- eller ansøgningspuljer.

Tilbyd eventuelt en workshop om pulje- og fondsansøgning eller udarbejd en guide til, hvordan foreningerne kan hente sponsorer fra det lokale erhvervsliv.

Se eller henvis også foreningerne til CFSA's guide [Fundraising i foreninger og frivillige organisationer](#)

9. Når I ikke får ansøgninger nok

Nogle kommuner har hvert år for få ansøgere til §18-midlerne. Det kan både skyldes, at der ikke er kommet nok ansøgninger eller, at ansøgningerne ikke har været gode nok.

I sådanne tilfælde anbefaler vi, at I overvejer, om det skyldes den måde, I uddeler midler på, eller om jeres beskrivelse af ansøgningskriterierne er klare og tydelige. Undersøg, om I skal forbedre jeres informations- og ansøgningsmateriale, eller om I skal justere jeres strategi for at nå ud til flere ansøgere blandt foreningerne. Inddrag jeres frivilligråd og foreningerne og spørg, hvordan I kan nå endnu bredere ud.

Har I midler i overskud, når I har uddelt § 18-midlerne, så brug dem til at styrke den lokale frivillighed og foreningslivet på tværs. Og brug dem til at skabe en god dialog med foreningerne om samarbejdet med jer som kommune.

10. Tænk i flere målgrupper og på tværs af kommunegrænser

Vi anbefaler, at I sørge for at støtte en bred vifte af foreningernes målgrupper og så mange lokale foreninger og initiativer som muligt inden for jeres rammer.

I skal være opmærksomme på, at foreningerne kan have meget forskellige behov for økonomisk støtte – og at en ligelig deling af midler ikke nødvendigvis er en god ide. [Vejledningen til § 18](#) lægger fx op til, at også mere løst organiserede netværk, grupper eller initiativer kan søge og få tildelt §18-støtte.

I kan også vælge at støtte initiativer, der går på tværs af kommunegrænser. Det kan være en fordel i de tilfælde, hvor borgere og sociale målgrupper inden for jeres kommune søger til foreningsaktiviteter eller foreningstilbud i større nabobyer.

Brug vores guider til at få svar på dine spørgsmål om frivillighed

Denne guide er udarbejdet af Center for Frivilligt Socialt Arbejde. På vores hjemmeside frivillighed.dk finder du mere end 50 guider, der giver svar på de mest almindelige spørgsmål og udfordringer, som arbejdet med frivillighed og civilsamfund giver anledning til.

Guiderne dækker alt fra konkrete spørgsmål om vedtægter, forsikring, og tavshedspligt til inspiration om at rekruttere og fastholde af frivillige.

Frivillige, foreninger, landsorganisationer, fonde og kommuner, der arbejder inden for det frivillige sociale arbejde, har mulighed for at få rådgivning via telefon eller mail.

Center for Frivilligt Socialt Arbejde

Center for Frivilligt Socialt Arbejde (CFSA) er et selvejende statsligt udviklings- og videnscenter om frivillighed på velfærdsområdet. Vi formidler aktuel viden om frivillighed og civilsamfund. Gennem kurser og rådgivning støtter vi foreninger, frivillige initiativer og kommuner i deres arbejde med at udvikle og styrke den frivillige indsats i hele Danmark. Vi kan også hyres til fx oplæg, udviklingsopgaver og undersøgelser. Centret er finansieret med midler fra finansloven og indtægtsdækkede opgaver.

Læs mere om CFSA på www.frivillighed.dk

Center for Frivilligt Socialt Arbejde
Albanigade 54
5000 Odense C
+ 45 66 14 60 61
info@frivillighed.dk
www.frivillighed.dk